

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Dvorakova ulica 9
SI-1000 Ljubljana
Slovenija
p. p. 214

T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 34 45 691
E info@pzs.si
W www.pzs.si

ID DDV SI62316133
TRR 05100-8010489572

SPOROČILO ZA JAVNOST

Ljubljana, 8. december 2011

ŽIVETI V ALPAH

(Poslanica Planinske zveze Slovenije ob 11. decembru, Mednarodnem dnevu gora)

Hribovska in gorska območja obsegajo več kot 72 % površja Slovenije. V alpskem svetu živi približno polovica prebivalcev Slovenije. Število prebivalstva na ravninah stalno narašča, više ležeča in prometno odmaknjena območja samotnih kmetij in zaselkov pa se praznijo. Gore iz leta v leto obišče več domačih in tujih obiskovalcev. Prav zaradi množičnosti turizem ogroža danosti, ki mu omogočajo razvoj. Zavarovana območja narave so zato območja z dolgoročno in trajnostno perspektivo.

Do prostora gorskih območij v Sloveniji, še posebej pa do zavarovanega območja Julijskih Alp, razvijamo poseben odnos. Izhajamo iz tega, da so gore izjemen naraven ekosistem, gospodarski vir in življenjski prostor rastlin, živali in ljudi. Blizu nam je razumevanje gora, kot ga v svojem sloganu povzema mednarodna organizacija za varstvo Alp CIPRA: **Živeti v Alpah**. Podoba gora kot kraljestva neomejene svobode bi morala biti s trajnostnim razvojem in vzpostavljeno odgovornostjo posameznika presežen mit. Čeprav so bila gorska območja v preteklosti prva deležna zakonske zaščite (narodni parki), to za njihov nadaljnji obstoj očitno ne zadošča več. Spodbujanje odgovornosti za svoja dejanja, zavedanja o okoljskih vplivih in učinkih različnih gorniških aktivnosti je stalna naloga države, gorskih lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij.

Triglavski narodni park je eden najstarejših evropskih narodnih parkov. Prvo njegovo zavarovanje sega v leto 1924, ko je bil ustanovljen Alpski varstveni park v dolini Triglavskih jezer (1600 ha). Leta 1961 je bil sprejet odlok o razglasitvi Doline Triglavskih jezer za Triglavski narodni park (2000 ha) in leta 1981 je bil uzakonjen park v približno sedanjem obsegu (83.807 ha). Planinska organizacija (Planinska zveza Slovenije, planinska društva in njeni vidni posamezniki) je imela pri teh mejnikih (in v vsem času med njimi) pomembno in aktivno vlogo. Planinska zveza Slovenije se je tudi leta 2001 vključila v dogajanje ob sprejemanju novega zakona o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1), ki smo ga dobili šele leta 2010.

Gorništvo je gibanje, sestavljeno iz hoje, plezanja in smučanja. Vendar ni samo telesna dejavnost, je tudi ustvarjalnost in vir etičnih, estetskih, poučnih in duhovnih vrednot. Visoko doživljajsko vrednost gora dopolnjujejo pristnost, skromnost, tovarištvo, obzirnost, solidarnost in požrtvovalnost. Zato je vsak obisk gora nenadomestljiv prispevek k splošni izobrazbi, razgledanosti in osebni rasti posameznika. Tisti, ki hodimo po planinskih poteh, smo ena največjih skupin obiskovalcev Triglavskega narodnega parka. Med njimi smo člani planinske organizacije in nečlani. Ne glede na članstvo, pa nas druži oblika dejavnosti in zavezanost k uveljavljanju občečloveških vrednot, ki so v gorah še bolj izbrušene in opazne.

Gore niso pravljica, čeprav so se tam spletle številne pripovedke. Gore niso kulisa, čeprav so bili tam posneti številni filmi. Gore niso turistični prospekt, čeprav fotografija gore pove več kot sto besed. Gore so stvarni in resničen življenjski prostor, ki omogoča preživetje. Domačemu prebivalstvu z rabo tradicionalnih dejavnosti (kmetijstvo, gozdarstvo, domača obrt) in turizma, vsem drugim pa na številne posredne načine z obogatitvijo vsakdana. Brez pitne vode, ki jo zbirajo in čistijo gorska območja, bi imela mesta številne težave. **Živeti in delati v Alpah** je zato privilegij, ki nas zavezuje z veliko odgovornostjo za njihovo ohranitev.

Namesto da bi država – v imenu svojega prebivalstva – prepoznala gorska območja, še posebej pa zavarovana območja narave kot območja z dolgoročno in trajnostno perspektivo, parki še vedno veljajo kot območja, ki

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE** | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Dvorakova ulica 9
SI-1000 Ljubljana
Slovenija
p. p. 214

T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 34 45 691
E info@pzs.si
W www.pzs.si

ID DDV SI62316133
TRR 05100-8010489572

predstavljajo (velik) strošek in zavirajo razvoj. Z zaskrbljenostjo spremljamo odzive, ki kažejo, da po letu dni praktično ni več nikogar, ki bi bil z novim zakonom o Triglavskem narodnem parku zadovoljen (prebivalci parka, parkovne občine, politika, strokovne in nevladne organizacije). V enem letu smo prišli do stališča, da zakon v vseh odtenkih velja za ljudi – prebivalce in obiskovalce parka, ne pa tudi za državo, ki je od obljub pojedla zelo veliko. Upravi parka se krčijo sredstva, občine čakajo na obljubljeni projekte, neurejen promet v dolini pušča grenak okus.

Planinska zveza Slovenije je ena redkih organizacij, ki zaradi svoje starosti spremlja usodo parka ves čas njegovega življenja. Planinska organizacija leto za letom investira v ta prostor: vzdržuje planinske koče, skrbi za planinske poti, nepridobitno vodi obiskovalce gora in s publikacijami seznanja tujino z našo izjemno naravno in kulturno dediščino. Poleg finančnih in materialnih sredstev v ta prostor vlagamo veliko prostovoljnega dela, ki je začinjeno z ljubeznijo do gora.

Zato spravljivo, a odločno ponujamo roko sodelovanja. Pozivamo Vlado, da ukrepa, da ne pozabi, da so gorska ognjišča tista, ki so zagotovila narodov obstoj na stičišču kultur in jezikov. Ko je odšla vojna in vsakodnevne grozote, so domačini z znanjem prednikov vztrajali na opustošenju. Ob teh istih ognjiščih se je spletalo sodelovanje med različnimi območji in solidarnost, ko je narava kazala svojo moč. Ne pozabimo, da so Ložani, Trentarji, Sočani, Tolminci, Graparji, Bohinjci, Kranjskogorci, Jezerjani, Solčavani, Bistričani, Korošci, Pohorci, Rovtarji (in vsi drugi, ki v gorskih območjih ohranjajo lastno identiteto) ljudje, ki ohranjajo naša ognjišča.

Borut Peršolja,
podpredsednik Planinske zveze Slovenije